

SZKOLNY PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY

**SZKOŁY PODSTAWOWEJ
Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI NR 4
IM. E.J. JERZMANOWSKIEGO W WIELICZCE
Rok szkolny 2024/2025**

Wychowywać to nie znaczy kształcić tylko rozum, lecz kształtować harmonijnie całego człowieka, a więc także jego serce i charakter. Wychowywać to znaczy również – z pokolenia na pokolenie przekazywać wartości, które nadają życiu sens i wypełniają je treścią. Przekazuje się je nie tylko słowami, lecz przede wszystkim przykładem własnego życia...”

Phil Bosmans

SPIS TREŚCI:

- I. Obowiązujące akty prawne
- II. Cele i założenia programu
- III. Misja szkoły
- IV. Model absolwenta
- V. Cele wychowawczo – profilaktyczne szkoły
- VI. Struktura oddziaływań wychowawczych
- VII. Diagnoza sytuacji wychowawczej
- VIII. Ewaluacja programu
- IX. Postanowienia końcowe

I.OBOWIĄZUJĄCE AKTY PRAWNE

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.).
2. Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).
3. Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 2215 ze zm.).
4. Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1327 ze zm.).
5. Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r. poz. 1082).
6. Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.).
7. Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 852 ze zm.).
8. Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1446 ze zm.).
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 1449).
10. Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2024/2025.
11. Standardy Ochrony Małoletnich obowiązujące w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 4 w Wieliczce.

I. CELE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 4 im. E. J. Jerzmanowskiego w Wieliczce realizuje swoje zadania w oparciu o **Program wychowawczo-profilaktyczny** obejmujący treści i działania wychowawcze skierowane do uczniów oraz treści i działania profilaktyczne – dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów, przygotowane w oparciu o ocenę potrzeb i problemów występujących w danej społeczności – skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.

Zadaniem szkoły jest wychowanie dzieci i młodzieży do wartości oraz wspomaganie wychowawczej roli rodziny. Swoje działania podporządkowuje przede wszystkim wychowywanie w duchu **szacunku i tolerancji dla drugiego człowieka**, w tym upowszechnia wiedzę na temat zasad dobrego wychowania w różnych obszarach życia społecznego. W swej działalności wychowawczej szkoła uwzględnia **wolę rodziców, cele polityki oświatowej państwa oraz szeroki kontekst uwarunkowań społecznych środowiska lokalnego**, w którego obrębie funkcjonuje. Z tego względu podejmuje m.in. działania związane z upamiętnianiem postaci i wydarzeń z przeszłości ważnych dla pamięci narodowej, świętami narodowymi, symbolami państwowymi, a także kształtuje postawy szacunku szczególnie dla ludzi starszych oraz dbałości o środowisko przyrodnicze. Ponadto dba o **bezpieczeństwo** swoich uczniów, a także nauczycieli i pracowników szkoły. Reaguje na zjawiska, które oceniane są jako szkodliwe i niepożądane - podejmuje odpowiednie **działania profilaktyczne**, które mają na celu zapobieganie pojawianiu się i rozwojowi niekorzystnych zjawisk dezorganizujących funkcjonowanie szkolnej społeczności. W tym celu podejmuje bezpośrednią i ścisłą współpracę z rodzicami oraz z podmiotami zaangażowanymi w różnorodne działania edukacyjne, wychowawcze i opiekuńcze, a także profilaktyczne. Wiąże działanie wychowawczo – profilaktyczne z realizacją zadań, które wprowadzają pożądane zmiany w funkcjonowaniu ucznia i grupy rówieśniczej. Przy czym wszelkie działania wynikają ze świadomości zagrożeń dotyczących prawidłowego procesu wychowawczego i mają charakter interwencji kompleksowych.

Szkolny program wychowawczo-profilaktyczny szczególnie sprzyja rozwijaniu i utrwalaniu **społecznych, patriotycznych i obywatelskich postaw** uczniów. Wzmacnia ich poczucie tożsamości narodowej, przywiązanie do historii i tradycji narodowych, przygotowuje do podejmowania działań na rzecz środowiska lokalnego, w tym angażowania się w wolontariat. Szkoła, ucząc odpowiedzialności za siebie i innych, w tym także za słowa, gesty, czyny, stara się przygotowywać swoich uczniów do **świadomych i odpowiedzialnych** wyborów, a w czasie korzystania z nowoczesnych technik komunikacji, m.in. **krytycznej**

analizy informacji, bezpiecznego poruszania się w przestrzeni cyfrowej i utrzymywaniu właściwej i godnej relacji z innymi użytkownikami sieci. Celem działań wychowawczych szkoły jest **kształtowanie postaw prozdrowotnych**, w tym zachęcenie uczniów do aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia. A przede wszystkim rozwijanie dojrzałości w sferze **fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej**.

Istotą działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły jest współpraca całej społeczności szkolnej oparta na założeniu, że wychowanie jest zadaniem realizowanym w rodzinie i szkole, która w swojej działalności uwzględnia zarówno wolę rodziców, jak i priorytety edukacyjne państwa. Rolą szkoły, oprócz jej funkcji dydaktycznej, jest dbałość o wszechstronny rozwój każdego z uczniów oraz wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny. Wychowanie rozumiane jest jako wspieranie uczniów w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej. Proces wychowania jest wzmacniany i uzupełniany poprzez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży.

Program wychowawczo-profilaktyczny tworzy spójną całość ze szkolnym zestawem programów nauczania i uwzględnia wymagania opisane w podstawie programowej. Określa sposób realizacji celów kształcenia oraz zadań wychowawczych zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, uwzględniając kierunki i formy oddziaływań wychowawczych, których uzupełnieniem są działania profilaktyczne skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli.

Podstawowe zasady realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego obejmują:

- powszechną znajomość założeń programu – przez uczniów, rodziców i wszystkich pracowników szkoły,
- zaangażowanie wszystkich podmiotów szkolnej społeczności i współpracę w realizacji zadań określonych w programie,
- respektowanie praw wszystkich członków szkolnej społeczności oraz kompetencji organów szkoły (dyrektor, rada rodziców, samorząd uczniowski),
- współdziałanie ze środowiskiem zewnętrznym szkoły (np. udział organizacji i stowarzyszeń wspierających działalność wychowawczą i profilaktyczną szkoły),
- współodpowiedzialność za efekty realizacji programu.

Program wychowawczo-profilaktyczny został opracowany na podstawie **diagnozy potrzeb i problemów** występujących w środowisku szkolnym z uwzględnieniem:

- wyników nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora szkoły w roku szkolnym 2023/2024,

- wniosków i analiz z prac zespołów zadaniowych, zespołów przedmiotowych, zespołów wychowawczych z realizacji priorytetów Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego w roku szkolnym 2023/2024,
- wyników ewaluacji wewnętrznej Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego w obszarze promocji zdrowia, ewaluacji wewnętrznej,
- analizy dokumentacji specjalistów szkolnych w tym pedagogów, pedagogów specjalnych i psychologa szkolnego,
- rozmów z wychowawcami, nauczycielami wspomagającymi,
- rozmów z rodzicami,
- obserwacji zachowania uczniów podczas różnorodnych aktywności szkolnych i pozaszkolnych.

W trakcie procesu diagnostycznego:

- zapoznano się z oceną wzajemnych relacji panujących w zespołach klasowych,
- oceniono stan dobrostanu psychicznego uczniów,
- uzyskano informację na temat skali problemu cyberzagrożeń występującego wśród uczniów,
- ustalono, z jakimi problemami indywidualnymi nie radzą sobie uczniowie, uzyskano informacje na temat skali problemu używania i dostępności substancji psychoaktywnych,
- zapoznano się z systemem wartości i postawami moralnymi naszych uczniów,
- poznano potrzeby i oczekiwania uczniów,
- poznano potrzeby i oczekiwania rodziców,
- przeprowadzono diagnozę czynników ryzyka i czynników chroniących wśród uczniów rodziców , nauczycieli .

III. MISJA SZKOŁY

„Tutaj przyjazny początek drogi Twojego sukcesu”

Misją Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 4 im. E.J. Jerzmanowskiego w Wieliczce jest kształcenie i wychowanie w duchu wartości i poczuciu odpowiedzialności, miłości ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata, kształtowanie umiejętności nawiązywania kontaktów z rówieśnikami, także z przedstawicielami innych kultur. Szkoła zapewnia pomoc we wszechstronnym rozwoju uczniów w wymiarze intelektualnym, psychicznym i społecznym, zapewnia pomoc psychologiczną i pedagogiczną uczniom. Misją szkoły jest uczenie wzajemnego szacunku i uczciwości, jako postawy życia w społeczeństwie

i w państwie, w duchu przekazu dziedzictwa kulturowego i kształtowania postaw patriotycznych, a także budowanie pozytywnego obrazu szkoły poprzez kultywowanie i tworzenie jej tradycji. Misją szkoły jest także przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych, kształtowanie postawy odpowiedzialności za siebie i innych oraz troska o bezpieczeństwo uczniów, nauczycieli, rodziców.

IV. MODEL ABSOLWENTA

Absolwent szkoły jest:

1. Dobrym obywatelem, znającym tradycje szkoły, regionu, narodu, odnoszącym się z szacunkiem do symboli narodowych, świadomym swych praw i obowiązków.
2. Człowiekiem tolerancyjnym. Akceptującym różnice między ludźmi, jako coś naturalnego, a często - cennego. Ze zrozumieniem traktującego różnice wynikające z niejednakowych możliwości, motywacji i odmienności kulturowych ludzi. Umiejącym stopniować oceny moralne i dokonywać trafnych wyborów w sytuacjach trudnych i niejednoznacznych.
3. Człowiekiem mającym godność i poczucie własnej wartości, człowiekiem uczciwym i odpowiedzialnym, kierującym się zasadami moralnymi.
4. Człowiekiem odpowiedzialnym, który zdaje sobie sprawę z możliwych następstw różnych działań. Umie podejmować działania korzystne dla siebie i nienaruszające innych. Gotów jest ponosić odpowiedzialność za swoje postępowanie i podjęte decyzje, potrafi przyznać się do błędu, wykazuje odwagę cywilną. W działaniu zbiorowym wykazuje poczucie odpowiedzialności za efekty pracy grupy.
5. Człowiekiem ciekawym świata i ludzi. Mającym określone zainteresowania, w których rozwoju wspomaga go wiedza uzyskana w Szkole. Poszukującym nowych obszarów dla swej aktywności, problemów do rozwiązywania, wyzwań, które dostarczyłyby mu nowych doświadczeń i które pozwoliłyby mu się sprawdzić. Potrafi myśleć twórczo, stawiać sobie cele i je realizować.
6. Człowiekiem dbającym o własny rozwój duchowy, wrażliwym na piękno, szanującym dorobek ludzkości w dziedzinie kultury i sztuki.
7. Człowiekiem dbającym o zdrowie i kondycję psychofizyczną oraz świadomym ich zależności od stanu środowiska naturalnego.
8. Człowiekiem wrażliwym na potrzeby innych, żyjący w harmonii z ludźmi i otaczającym środowiskiem.

9. Człowiekiem znającym zasady bezpieczeństwa, dostrzegającym zagrożenia cywilizacyjne i posiadającym kompetencje emocjonalno-społeczne do ochrony przed nimi.

V. CELE WYCHOWAWCZO–PROFILAKTYCZNE SZKOŁY

Działalność wychowawczo-profilaktyczna w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 4 im. E.J. Jerzmanowskiego w Wieliczce polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

1. Fizycznej - ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych.
2. Psychicznej - ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, radzenie sobie z emocjami, trudnymi przeżyciami, lękiem i niepewnością wywołaną sytuacją na świecie, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmacnianiu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności.
3. Społecznej - ukierunkowanej na integrację zespołów klasowych, na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych.
4. Aksjologicznej - ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Nasza szkoła prowadzi systematyczną działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną wśród uczniów, rodziców, nauczycieli i innych pracowników szkoły. Działalność ta odbywa się w formach uwzględniających wykorzystywanie aktywnych metod pracy.

Działalność wychowawcza obejmuje w szczególności:

1. Wspólne działanie całej społeczności szkoły na rzecz kształtowania u uczniów wiedzy, umiejętności i postaw określonych w modelu absolwenta.
2. Kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie i odpowiedzialność za własny rozwój należą do jednych z najważniejszych wartości w życiu, a decyzje w tym zakresie podejmowane są w poczuciu odpowiedzialności za siebie i innych.
3. Wspieranie uczniów w osiąganiu ludzkiej dojrzałości.

4. Wspieranie rodziców lub opiekunów w budowaniu wspólnego spójnego systemu wartości oraz kształtowania postaw prozdrowotnych, prospołecznych i promowania zdrowego stylu życia oraz zachowań proekologicznych.
5. Wzmacnianie więzi uczniów ze szkołą oraz społecznością lokalną.
6. Kształtowanie przyjaznej atmosfery w szkole, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów.
7. Doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów.
8. Wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów.
9. Kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, patriotycznych, w tym poprzez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym.
10. Kształtowanie postaw patriotycznych poprzez przygotowanie uczniów do aktywnego uczestnictwa w kulturze i sztuce narodowej oraz światowej, znajomości tradycji.
11. Wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych.

Działalność edukacyjna obejmuje w szczególności:

1. Stałe poszerzanie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach.
2. Doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego
3. Rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów.
4. Kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, odporności psychicznej, a w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji, radzenia sobie z agresją.

5. Uczenie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu.
6. Uczenie uczniów zachowań zapobiegawczych i rozwijanie świadomości profilaktyki chorób zakaźnych.
7. Kształtowanie zachowań służących zdrowiu, rozwijanie sprawności fizycznej i nawyku aktywności ruchowej, prowadzenie zajęć kształcących umiejętność udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

Działalność informacyjna w szkole polega na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń.

Działalność informacyjna obejmuje w szczególności:

1. Dostarczanie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom, uczniom, rodzicom i opiekunom na temat zapobiegania rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych.
2. Dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych i innych zagrożeń cywilizacyjnych.
3. Udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów, ich rodziców lub opiekunów w przypadku używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych.
4. Przekazanie informacji uczniom, ich rodzicom lub opiekunom oraz nauczycielom i wychowawcom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
5. Informowanie uczniów i ich rodziców lub opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców o Standardach Ochrony Małoletnich obowiązujących w szkole.

Działalność profilaktyczna w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 4 im. E.J. Jerzmanowskiego w Wieliczce polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej oraz w razie potrzeby selektywnej i wskazującej.

Działalność profilaktyczna obejmuje:

1. Wspieranie wszystkich uczniów i wychowanków w działaniach zapobiegających rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych.

2. Wspieranie wszystkich uczniów i wychowanków w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka, używania przez uczniów środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych.
3. Wspieranie uczniów, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na podejmowanie zachowań ryzykownych.
4. Wspieranie uczniów, w przypadkach, w których doszłoby do rozpoznania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia.

Działania te obejmują w szczególności:

1. Realizowanie wśród uczniów i wychowanków zajęć mających na celu poszerzenie wiedzy w zakresie zapobiegania rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych.
2. Realizowanie wśród uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów, w razie potrzeby, programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych, rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji, o którym mowa w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii.
3. Przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspokajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności do grupy i satysfakcji życiowej.
4. Kształtowanie i wzmacnianie norm, postaw przeciwnych używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów, a także norm i postaw przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych.
5. Pogłębianie wiedzy nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych.
6. Włączanie, w razie potrzeby, w indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, o którym mowa w art. 71b ust. 1b ustawy o systemie oświaty, działań z zakresu

W Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 4 im. E.J. Jerzmanowskiego w Wieliczce działania wychowawczo–profilaktyczne są ukierunkowane przede wszystkim na:

1. Wspomaganie rozwoju ucznia w sferze emocjonalnej, społecznej, fizycznej i intelektualnej.
2. Kształtowanie i rozwój własnej osobowości ucznia – uświadomienie konieczności pracy nad sobą w celu osiągnięcia dojrzałości ludzkiej, satysfakcji, spełnienia życiowych planów.
3. Przygotowanie uczniów do prawidłowego funkcjonowania w grupie społecznej - klasie, szkole.
4. Rozwijanie pozytywnej, pro-aktywnej postawy wobec pracy i edukacji, poznawanie i rozwijanie zdolności, zainteresowań, pasji.
5. Prawidłowe przygotowanie uczniów do wyboru dalszej drogi kształcenia i wyboru zawodu.
6. Wzbudzanie i umacnianie poczucia przynależności do grupy klasowej, społeczności szkolnej.
7. Budowanie przyjaznych relacji między uczniami, nauczycielami i rodzicami.
8. Dbanie o dobrą atmosferę w szkole, eksponowanie wartości ważnych dla całej społeczności szkolnej.
9. Rozbudzanie poczucia własnej wartości, wiary we własne siły i możliwości oraz odporności psychicznej.
10. Rozwijanie kompetencji, takich jak: kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość.
11. Wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej, kultywowanie tradycji.
12. Troska o szeroko pojęte bezpieczeństwo uczniów, nauczycieli i rodziców.
13. Realizacja działań profilaktycznych w zakresie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i cyfrowego uczniów w środowisku szkolnym.
14. Stałe przypominanie uczniom norm zachowania obowiązujących w szkole.
15. Dbałość o dobre rozumienie zasad panujących w szkole, kształtowanie postaw empatycznych i wrażliwości na potrzeby innych.
16. Znajomość zasad ruchu drogowego – bezpieczeństwo w drodze do szkoły.

17. Promowanie zdrowego stylu życia.
18. Kształtowanie nawyków prozdrowotnych.
19. Przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych i uzależnień.
20. Uczenie rozpoznawania sytuacji i zachowań ryzykownych, w tym przeciwdziałanie korzystaniu ze środków psychoaktywnych.
21. Przeciwdziałanie pojawianiu się wśród uczniów nawet najmniejszych przejawów agresji i przemocy rówieśniczej.
22. Przeciwdziałanie niebezpieczeństwom związanym z nadużywaniem urządzeń elektronicznych, uczenie odpowiedniego zachowania w sieci i mediach społecznościowych.
23. Budowanie pozytywnego obrazu własnej osoby, podkreślanie dobrych doświadczeń życiowych, pomagających młodym ludziom ukształtować pozytywną tożsamość.
24. Stwarzanie częstych okazji do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć.
25. Uczenie sposobów wyrażania własnych emocji, radzenia sobie ze stresem, ćwiczenie asertywności.
26. Wzmacnianie prawidłowych relacji dziecka z rodziną.
27. Umożliwianie i zachęcanie rodziców do zdobywania wiedzy nt. profilaktyki uzależnień.

VI. STRUKTURA ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZYCH

Wychowanie, jako proces wspierania wychowanka w rozwoju, angażuje wychowawcę i wychowanka, pozostających w osobowej relacji, których spotkanie oparte jest na poszanowaniu godności osobowej i współdziałaniu w osiągnięciu celów wychowawczych (wychowawca odpowiada za tworzenie warunków do rozwoju, a wychowanek za korzystanie z nich w celu realizacji zadań rozwojowych). Procesowi temu towarzyszy więc szczególnie istotna relacja, która - zgodnie z przyjętym w tym Programie rozumieniem wychowania i profilaktyki - wychowawcą czyni każdego nauczyciela. Najistotniejszym jednak obszarem działań wychowawczo-profilaktycznych jest w sposób naturalny rodzina, wobec której szkoła pełni rolę przede wszystkim wspierającą. Korzysta przy tym - wzmacniając rodziców w ich działaniach – z pomocy różnych podmiotów wspomagających wychowanie i profilaktykę.

1. Dyrektor szkoły:

- stwarza warunki do realizacji procesu wychowawczego w szkole,

- sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez działania prozdrowotne; dba o poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
- inspiruje nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów,
- współpracuje z zespołem wychowawców, pedagogiem, pedagogiem specjalnym, psychologiem szkolnym oraz samorządem uczniowskim, wspomaga nauczycieli w realizacji zadań,
- nadzoruje realizację szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego,
- współpracuje z podmiotami szkoły oraz instytucjami wspomagającymi działania z zakresu wychowania i profilaktyki,
- organizuje oraz zapewnia środki finansowe na szkolenia poszerzające kompetencje wychowawcze i profilaktyczne nauczycieli,
- monitoruje stosowanie zdobytej wiedzy i umiejętności przez nauczycieli w praktyce szkolnej.

2. Rada pedagogiczna:

- uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły i potrzeb w zakresie profilaktyki,
- opracowuje projekt programu wychowawczo profilaktycznego i uchwała go w porozumieniu z radą rodziców,
- uczestniczy w realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego,
- uczestniczy w ewaluacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

3. Nauczyciele:

- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizacji zadań wychowawczych, uczestniczą w realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego,
- reagują na obecność w szkole osób obcych, które swoim zachowaniem stwarzają zagrożenie dla ucznia,
- reagują na przejawy agresji, niedostosowania społecznego i uzależnień uczniów,
- przestrzegają obowiązujących w szkole procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością,
- udzielają uczniom pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń edukacyjnych,

- kształcą i wychowują młodzież w duchu patriotyzmu i demokracji,
- rozmawiają z uczniami i rodzicami z zachowaniu oraz frekwencji, a także postępach w nauce na swoich zajęciach,
- wspierają zainteresowania i rozwój osobowy ucznia,
- wykonują zalecenia zawarte w orzeczeniach, opiniach wydanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną,
- doskonalą kwalifikacje i zdobywają nowe umiejętności w zakresie działań wychowawczo-profilaktycznych.

4. Wychowawcy wszystkich klas oraz nauczyciele współorganizujący kształcenie w klasach integracyjnych:

- diagnozują sytuację wychowawczą w klasie,
- rozpoznają indywidualne potrzeby uczniów,
- na podstawie dokonanego rozpoznania oraz celów i zadań określonych w szkolnym programie wychowawczo-profilaktycznym opracowują plan pracy wychowawczej dla klasy na dany rok szkolny, uwzględniając specyfikę funkcjonowania zespołu klasowego i potrzeby uczniów,
- zapoznają uczniów swoich klas i ich rodziców z prawem wewnątrzszkolny i obowiązującymi zwyczajami, tradycjami szkoły,
- są członkami zespołu wychowawców i wykonują zadania zlecone przez przewodniczącego zespołu,
- współpracują z innymi nauczycielami uczącymi w klasie, rodzicami uczniów, pedagogiem i psychologiem szkolnym, pedagogiem specjalnym,
- wspierają uczniów potrzebujących pomocy, znajdujących się w trudnej sytuacji,
- rozpoznają oczekiwania swoich uczniów i ich rodziców,
- dbają o dobre relacje uczniów w klasie,
- podejmują działania profilaktyczne w celu przeciwdziałania niewłaściwym zachowaniom uczniów,
- podejmują działania w zakresie poszerzania kompetencji wychowawczych.

5. Zespół wychowawców:

- analizuje i rozwiązuje bieżące problemy wychowawcze,
- ustala potrzeby w zakresie doskonalenia umiejętności wychowawczych nauczycieli, w tym rozpoczynających pracę w roli wychowawcy,

- przygotowuje analizy i sprawozdania w zakresie działalności wychowawczej i profilaktycznej szkoły.

6. Pedagog i psycholog szkolny, pedagog specjalny:

- diagnozuje środowisko wychowawcze,
- zapewnia uczniom pomoc psychologiczno-pedagogiczną w odpowiednich formach,
- współpracuje z rodzicami uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i rozwojowymi,
- zabiega o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów,
- współpracuje z rodzicami w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych, udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej rodzicom uczniów,
- współpracuje z placówkami wspierającymi proces dydaktyczno-wychowawczy szkoły i poszerzającymi zakres działań o charakterze profilaktycznym, w tym z poradnią psychologiczno-pedagogiczną.

7. Rada Rodziców:

- reprezentuje ogół rodziców szkoły oraz podejmuje działania wspierające proces wychowawczy szkoły,
- współdecyduje o formach pomocy dzieciom, współuczestniczy w opracowaniu programu wychowawczo - profilaktycznego szkoły,
- pozyskuje i gromadzi środki finansowe w celu wspierania działalności szkoły,
- angażuje rodziców na rzecz wspomaganie realizacji celów i zadań szkoły,
- uchwała w porozumieniu z radą pedagogiczną program wychowawczo-profilaktyczny.

8. Rodzice:

- współtworzą szkolny program wychowawczo-profilaktyczny,
- uczestniczą w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły,
- uczestniczą w spotkaniach organizowanych przez szkołę,
- zasięgają informacji na temat swoich dzieci w szkole,
- współpracują z wychowawcami klasy i innymi nauczycielami uczącymi w klasie,
- dbają o właściwą formę spędzania wolnego czasu przez dzieci.

9. Szkolny Samorząd Uczniowski:

- jest inspiratorem i organizatorem życia kulturalnego uczniów szkoły, działalności oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi w porozumieniu z dyrektorem,
- uczestniczy w diagnozowaniu sytuacji wychowawczej szkoły,
- współpracuje z zespołem wychowawców i radą pedagogiczną,
- prowadzi akcje pomocy dla potrzebujących,
- reprezentuje postawy i potrzeby środowiska uczniowskiego,
- propaguje ideę samorządności oraz wychowania w demokracji,
- dba o dobre imię o honor szkoły oraz wzbogaca tradycję,
- podejmuje działania z zakresu wolontariatu.

10. Podmioty wspierające

Współpraca ta polega na:

- systematycznym współdziałaniu z ośrodkami pomocy pedagogicznej i psychologicznej, opieki medycznej, terapii i profilaktyki oraz policją,
- udziale w akcjach charytatywnych i pomocy humanitarnej,
- angażowaniu się w różnorodną współpracę ze środowiskiem lokalnym i jego instytucjami np. Parafia św. Pawła Apostoła w Wieliczce, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wieliczce, MGOPS w Wieliczce, Powiatowa Komenda Policji w Wieliczce, PCPR w Wieliczce, Stowarzyszenie „Solny Gwarek”, Stowarzyszenie „Arche”, Powiatowa Komenda Straży Pożarnej, Straż Miejska w Wieliczce, OIK w Wieliczce.

VII. DIAGNOZA SYTUACJI WYCHOWAWCZEJ

Szczegółowe cele wychowawczo-profilaktyczne szkoły wynikają z: diagnozy potrzeb, czynników ryzyka i czynników chroniących, problemów występujących w środowisku szkolnym, ewaluacji programu wychowawczo–profilaktycznego, wniosków i spostrzeżeń z działalności dydaktyczno-wychowawczej i opiekuńczej nauczycieli, a także z indywidualnych rozmów z uczniami, rodzicami i nauczycielami. Diagnozę sytuacji wychowawczej stanowi Załącznik nr 2.

We wrześniu 2024 roku zostało przeprowadzone badanie ankietowe, w którym wzięło udział 420 osób – uczniów, nauczycieli i rodziców.

Analiza ankiety przeprowadzonej wśród uczniów klas IV-VIII pozwala uznać, iż uczniowie w większości (226 uczniów) 77,1% czują się w szkole bezpiecznie, 22,9% (69 uczniów) udzieliło odpowiedzi, iż nie czuje się w szkole bezpiecznie.

Na pytanie „Czy stosujesz się do regulaminu szkolnego?” uczniowie odpowiedzieli w większości, bo 92,5% (271 uczniów), że “tak” a 7,5% (22 osoby) wskazało odpowiedź negatywną.

Na zawarte w ankiecie pytanie „Moja szkoła ma ustalone zasady postępowania?” zdecydowana większość bo, aż 95,9% (281 uczniów) odpowiedziało “tak”. Zaledwie 4,1% czyli 12 osób odpowiedziało negatywnie. 86,7% (254 uczniów) nie zdarza się opuszczać zajęć lekcyjnych świadomie, 13,3% (39 osób) przyznało, że zdarza im się wagarować.

Na pytanie „Czy w szkole są określone konsekwencje w razie naruszania zasad postępowania?” 91,1% (267 osób) odpowiedziało, że “tak”, a 26 uczniów tj. 8,9% udzieliło odpowiedzi na “nie”.

Kolejne pytanie dotyczyło reakcji nauczycieli na niewłaściwe zachowania i 68,3% (200 uczniów) udzieliło odpowiedzi pozytywnej, natomiast 31,7% (93 uczniów) odpowiedziało “nie”.

Pytanie „W mojej szkole podejmuje się działania, które służą zapobieganiu uzależnieniom wśród młodzieży?” odpowiedź pozytywną udzieliło 78,2% (229 uczniów), a negatywną 21,8% (64 uczniów).

“Czy uczniowie starają się rozwijać swoje zainteresowania i pasje?”, zdecydowana większość bo 95,6% (280 uczniów) odpowiedziało, że tak, a tylko 4,4% (13 osób) nie stara się rozwijać swoich zainteresowań.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące nawiązywania i utrzymywania przyjaźni 90,4% (265 osób) odpowiedziało, iż potrafi to robić, a 9,6% (28 osób) udzieliło odpowiedzi, że nie posiadają takich kompetencji.

“W mojej szkole czuję się bezpiecznie” na to pytanie uczniowie odpowiedzieli w zdecydowanej większości, że “tak” (77,1%), a 22,9%, że “nie”. 81,9% uczniów uważa, że jego nauczyciele są życzliwi i może na nich liczyć, a 18,1%, że nie. Większość uczniów bo 89,4 % lubi przebywać wśród swoich kolegów i koleżanek z klasy, a 10,6 % nie lubi. 63,8 % ankietowanych jest zdania, że pośród uczniów panuje przyjazna, spokojna atmosfera, a aż 36,2 % tak nie uważa.

Na pytanie: „Mogę spokojnie żyć wśród ludzi obcego pochodzenia i innej kultury?” 82,6% (242 osoby) udzieliło pozytywnej odpowiedzi a 17,4% (51 osób) zaprzeczyło.

Na pytanie “Czy szanuję poglądy innych ludzi” 92,5% (271 uczniów) odpowiedziało, twierdząco, 7,5 % (22 osoby) udzieliło odpowiedzi negatywnej.

„Czy potrafię rozwiązywać konflikty bez użycia przemocy?” 88,4% odpowiedziało, że tak, a 11,6 % uczniów odpowiedziało, że „nie”. 75,4% nie poddaje się presji rówieśników, a 24,6% poddaje się.

Kolejne pytanie dotyczyło stosunków rodzinnych, tego czy uczniowie czują się kochani i wspierani przez rodzinę? 95,2% jest na tak, a 4,8% na nie. W kwestii czy rodzice poświęcają im swój wolny czas, aż 90,4% udzieliło pozytywnej odpowiedzi, a 9,6% negatywnej.

Na pytanie „Czy uczniowie mają zakres obowiązków w domu?” 85,3% odpowiedziało, że ma, a 14,7%, że nie ma jasno określonych obowiązków.

Na pytanie: „Czy rozmawiam z rodzicami o sprawach ważnych dla mnie?” zdecydowana większość bo 82,9% uznała, że tak, a 17,1% odpowiedziało, że rodzice z nimi nie rozmawiają na ważne tematy.

Z kolei zdecydowana większość 91,5% uczniów twierdzi, że rodzice ustalają zasady właściwego zachowania i dopilnowują, aby ich przestrzegali, a 8,5%, że nie ma takich ustaleń. Uczniowie w większości, blisko 90%, stwierdzili, że rodzice są zainteresowani ich sytuacją szkolną i znają ich najbliższe relacje z rówieśnikami.

Druga część ankiety dotyczyła używek takich jak: papierosy, narkotyki, środki psychoaktywne, cyberprzemoc i różne przejawy agresji. Uczniowie udzielili szczerych odpowiedzi dotyczących powyższych zagadnień. Na pytanie „Czy palisz papierosy?” 285 uczniów (97,3%) odpowiedziało, że „nie”, twierdząco odpowiedziały 3 osoby (1%), odpowiedzi „czasami” udzieliło 5 uczniów (1,7%). Z kolei odpowiedzi dotyczące palenia papierosów elektronicznych kształtowały się następująco: 95,6% (280) uczniów odpowiedziało, że nie pali, 7 uczniów udzieliło odpowiedzi „czasami”, a 2 % odpowiedziało twierdząco. „Czy używasz narkotyków?” zdecydowana większość odpowiedziała, że „nie” (97,3%), odpowiedzi na tak udzieliło 1,4%, podobnie jak odpowiedzi „czasami” (1,4%).

Na pytanie dotyczące czasu spędzanego na przeglądania internetu zdecydowana większość uczniów zaznaczyła przedział czasowy 1-2 godzin (49,1%), następnie 34,1% wybrała odpowiedź 3-5 godzin dziennie, 5 -6 h dziennie korzysta 5,8%, a powyżej 6 godzin 10,9%. Następne pytanie dotyczyło hejtu w internecie, 74,4% uczniów odpowiedziało, że nie doświadczyło hejtu, natomiast 25,6% odpowiedziało twierdząco. „Czy hejtowałeś/aś kogoś w internecie?” 84,6% odpowiedziało „nie”, 15,4% odpowiedziało „tak”. W pytaniu 7 uczniowie zaznaczali niewłaściwe zachowania, które dostrzegają wśród rówieśników, były to:

- przemoc słowna (71,3%);
- przemoc fizyczna (13,3%);
- palenie papierosów/e-papierosów;
- hejt w internecie (6,1%);

- zażywanie narkotyków (1,7%);
- spożywanie alkoholu (1,7%)

Wśród innych udzielanych odpowiedzi znalazły się:

- bójki poza szkołą;
- egocentryzm;
- obgadywanie siebie nawzajem;
- przeklinanie

Pośród ankiet do rodziców na pytanie czy ich zdaniem dziecko chętnie uczęszcza do szkoły 69,4% odpowiedziało twierdząco, 27,4% zaprzeczyło, a 3,2% zaznaczyło, że nie wie.

Rodzice, którzy uzupełnili odpowiedź negatywną zaznaczają, że powodem jest m.in.:

- że ich dziecko nie lubi się uczyć,
- uważają, że szkoła jest nudna lub zatłoczona,
- są wysokie temperatury,
- za duży hałas,
- szkoła to ograniczenia i robienie czegoś wg szablonu,
- uczeń czuje się przeciążony, ma trudne relacje z rówieśnikami,
- przerażają ich dziecko niektóre przedmioty i nauczyciele,
- uczeń jest nieśmiały i nie ma wyrozumiałości wśród nauczycieli.

Kolejnym pytaniem, na które rodzice odpowiedzieli w większości pozytywnie bo 75,8% było czy ich dziecko czuje się bezpiecznie w szkole. 8,1% stwierdziło, że “nie”, a 16,1%, że “nie wie”.

Argumentując odpowiedź negatywną rodzice wskazali na:

- opryskliwość i bezpośredniość innych dzieci, dokuczanie wyśmiewanie się z dzieci przez rówieśników obrażanie, brak szacunku do siebie,
- czasami ich dziecko opowiada o jakiś przykrych sytuacjach, a gdy rodzic dopytuje o szczegóły, wycofuje się z tego w obawie, że zgłosi wychowawcy lub na zebraniu,
- ich dziecko boi się korzystać z toalety,
- szatnie w-f dzielone z dużo starszymi klasami, mało miejsca i czasu na przebranie się,
- korzystanie z toalet nerwowe - często zatłoczone albo zepsute zamykanie,
- słaba integracja klasy,
- obecność w klasie ucznia stosującego przemoc i przeszkadzającego na lekcji,
- obawa przed drobnymi kradzieżami w szkole, w szatni.

Na pytanie "Czy szkoła w wystarczający sposób prowadzi działania ukazujące zagrożenia związane z korzystaniem z komputera, Internetu, telefonii komórkowej?" 51,6% osób odpowiedziało, że "tak", a 48,4% odpowiedziało, że "nie".

51,6% rodziców zaznaczyło odpowiedź, że nie zna takich przypadków, aby na terenie szkoły występowała przemoc wśród dzieci, 43,5% zna takie przypadki, 4,8% zaznaczyło, że jego dziecko ma kontakt z przemocą, a 0%, że ich dziecko stosuje przemoc.

Kolejne pytanie dotyczyło informacji czy nauczyciele pomagają uczniom, kiedy mają jakieś kłopoty lub trudności. 53,2% zaznaczyło odpowiedź "raczej tak", 19,4% "tak", 12,9% "raczej nie", 9,7% "nie wiem" a 4,8% "nie". Na zawarte w ankiecie pytanie czy nauczyciele omawiają tematy dotyczące zagrożeń związanych z zażywaniem środków psychoaktywnych większość, bo 45,2% odpowiedziało, że nie wie, 25,8 zaznaczyło "raczej tak", 11,3% potwierdziło, 9,7% dało odpowiedź, że "nie", a 8,1%, że "raczej nie". "Czy w szkole są jasno określone zasady współpracy z rodzicami?" i tu rodzice zaznaczyli w większości odpowiedź pozytywną (88,7%), a 11,3% zaznaczyło odpowiedź negatywną. 72,6% rodziców uważa, że ich dziecko ma pozytywny stosunek do obowiązków szkolnych, natomiast 27,4% zauważa, że ma negatywny stosunek. Na pytanie "Czy zauważają państwo jakieś zagrożenia w środowisku szkolnym, na które powinniśmy zwrócić szczególną uwagę?" 25,8% zaznaczyło odpowiedź twierdzącą, 29% przeczącą, a 45,2% iż "nie wie". Spośród argumentów potwierdzających zagrożenia pojawiły się odpowiedzi m.in że:

- ich dziecko ma alergię na roztocza i cierpi z powodu kurzu na korytarzach,
- grupy w internecie z udziałem uczniów, przekazywane tam treści często są nieodpowiednie i wulgarne,
- zdecydowanie za duża swoboda w dostępności do internetu, dzieci korzystają z telefonów komórkowych praktycznie kiedy chcą zarówno na przerwach jak i na lekcjach,
- lekcje WF na zewnątrz, w pełnym słońcu, na nagrzanej nawierzchni,
- bezpieczeństwo w szatniach WF,
- przekraczanie granic przez nauczycieli, brak znajomości Podstawowej Karty Praw Człowieka i Praw Dziecka,
- hejt między uczniami brak szacunku dla kolegów,
- przemoc, brak empatii, brak indywidualnego podejścia do ucznia,
- krytyka, wyśmiewanie za brak markowego ubioru czy plecaka lub niszczenie własności dziecka,
- palenie papierosów elektronicznych.

Na pytanie jak oceniają państwo swój kontakt z dzieckiem 72,6% odpowiedziało, że bardzo dobrze, 24,2% zaznaczyło, że dobrze, 3,2% przeciętnie, a 0%, że źle.

37,1% rodziców bardzo dobrze oceniło swój kontakt z wychowawcą dziecka, 48,4% zaznaczyło, że ma dobry kontakt, 11,3% że jest on przeciętny, a 3,2% oceniło negatywnie argumentując, że “Wychowawczynie przekracza granice. Robi osobiste uwagi. Jest subiektywna. Sposoby na rozwiązywanie trudności to negatywne uwagi, przypinanie łątek, groźby, straszenie policją itd. Poza tym kompletnie nie ma podejścia do młodzieży i nie rozumie procesów dojrzewania. Łamie prawo, z czego kompletnie nie zdaje sobie sprawy.”, “Nie ma żadnego kontaktu, wychowawca nie informuje o problemach czy to dziecka, czy to ogólnych klasowych”.

Ostatnim pytaniem do rodziców było “Jakie działania podejmowane w celach profilaktycznych dotyczących uzależnień lub przemocy przemawiają do Pana/i najbardziej?” I tu 74,2% zaznaczyło rozwijanie zainteresowań uczniów i rozmowy na temat pogłębiania ich pasji oraz organizowanie spotkań z policjantami. 59,7% to rozwijanie zainteresowań uczniów, 58,1% to zachęcanie uczniów do uprawiania sportu, 51,6% pogadanki z wychowawcą, 46,8% zachęcanie uczniów do działalności społecznej (np. praca w Samorządzie, wolontariat), 27,4% przedstawienie profilaktyczne, 6,5% gazetki informacyjne na korytarzu szkolnym/informacje na stronie internetowej.

Rodzice zaproponowali własne działania takie jak: spotkania z młodymi osobami, które same przeszły problem z uzależnieniami, dbanie o integrację klasy, szacunek w klasie, relacje między dziećmi, działania międzyoddziałowe np. poszerzanie relacji dzieci między klasami - wspólne wycieczki, integracja na WF, edukacja nauczycieli, spotkanie z adwokatami na temat odpowiedzialności karnej za hejt w social media.

Wśród ankietowanych znalazła się również grupa nauczycieli, którzy na pytanie “Czy jest Pani/Pan zadowolona/y z kontaktów z uczniami?” 50,8% nauczycieli odpowiedziało, że raczej tak, 44,6% jest bardzo zadowolonych, natomiast 4,6% udzieliło odpowiedzi, iż trudno powiedzieć. Kolejne pytanie dotyczyło zadowolenia z kontaktów z rodzicami, 60% nauczycieli odpowiedziało, iż jest raczej zadowolona z kontaktów z rodzicami, 23,1% jest bardzo zadowolonych, 15,4% odpowiedziało, że trudno określić, tylko 1,5% stosunki z rodzicami określiło jako niezadowolające. Pytanie nr 3 związane było z relacjami panującymi między nauczycielami w szkole 53,8% jest raczej zadowolonych, 33,8% jest bardzo zadowolonych, 10,8% wskazało odpowiedź trudno powiedzieć, 1,5% jest raczej niezadowolonych. Kolejne pytanie dotyczyło relacji z przełożonymi, 50,8% nauczycieli jest bardzo zadowolonych z relacji z przełożonymi, 35,4% jest raczej zadowolona, z kolei 13,8% udzieliło odpowiedź, że trudno

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 4 im. E.J. Jerzmanowskiego w Wieliczce
powiedzieć. Wśród zauważonych przez nauczycieli czynników ryzyka w codziennej pracy z młodzieżą nauczyciele podają:

- nadmierne używanie urządzeń elektronicznych 49,2%;
- brak motywacji do nauki 47,7%;
- brak zaangażowania ze strony uczniów 38,5%;
- spóźnienia na lekcje 33,8%; stosowanie agresji słownej 33,8%;
- problemy rodzinne 29,2%;
- słaba integracja zespołu klasowego 26,2%;
- brak dyscypliny na lekcjach 26,2%;
- agresja i przemoc w internecie 18,5%;
- stosowanie agresji fizycznej 9,2%;
- opuszczanie pojedynczych lekcji 7,7%;
- niska frekwencja 4,6%;
- palenie papierosów 3,1%

Inne wymieniane przez nauczycieli to:

- zbyt liczne klasy;
- brak zainteresowania ze strony rodziców;
- anoreksja;
- złe wzorce;
- brak zaangażowania oraz właściwego-empatycznego podejścia ze strony nauczycieli i wychowawców;
- coraz większe wymagania rodziców względem nauczycieli;
- słaba psychika;
- brak wsparcia ze strony domu;
- oglądanie filmów i granie w gry zawierające dużo scen przemocy;
- depresja;
- antyspołeczne wzorce ról w dzieciństwie, negatywne wzory starszego rodzeństwa, choroby psychiczne rodziców;
- sytuacja rodzinna;
- zły wpływ ze strony rówieśników lub mediów;
- impulsywność;
- nieobecność na uroczystościach szkolnych;
- zaniedbywanie dzieci przez rodziców;
- brak autorytetów i niska odporność psychiczna.

Następne pytanie zadane ankietowanym dotyczyło czynników chroniących istotnych w codziennej pracy z uczniami. Wśród nich nauczyciele wymieniali:

- dobra współpraca z rodzicami 78,5%;
- dobry kontakt uczniów z nauczycielami 76,9%
- wrażliwość i empatia uczniów 75,4%;
- wzajemna pomoc koleżeńska 73,8%;
- dobrze zintegrowana klasa 72,3%;
- poczucie bezpieczeństwa w szkole 63,1%
- poczucie bezpieczeństwa w domu 53,8%;
- umiejętność pracy w grupie 52,3%;
- rozwijanie przez uczniów pasji i zainteresowań 50,8%;
- zaangażowanie w życie szkoły 23,1%;
- sprawność i aktywność fizyczna 13,8%;
- przynależność do organizacji pozaszkolnych 10,8%;
- dobre wyniki w nauce 9,2%

Inne wymieniane przez nauczycieli to:

- świadomość, gdzie można zwrócić się o pomoc;
- zaufanie do autorytetów
- rodzic, który współpracuje z nauczycielem;
- kompetentni wychowawczo rodzice;
- zaangażowani nauczyciele i wychowawcy;
- zintegrowane działania wszystkich nauczycieli;
- satysfakcja z wykonywanej pracy;
- wsparcie psychiczne uczniów;
- empatia i poszanowanie drugiego człowieka;
- integracja oparta na szacunku, klasa jako bezpieczne środowisko dla każdego ucznia;
- otwartość na drugiego człowieka, przyjaźnie;
- właściwe relacje w rodzinie;
- kultura osobista;
- zaufanie do nauczycieli, psychologa, pedagoga.

Ostatnie pytanie skierowane do nauczycieli odnosiło się do działań profilaktycznych związanych z uzależnieniami lub formami przemocy. Wymienione zostały następujące formy działań profilaktycznych skierowane do uczniów:

- warsztaty (w tym warsztaty z osobami, które wyszły z uzależnień);
- teatr;

- współpraca z rodzicami;
- spotkanie z psychologiem szkolnym, który omówi potencjalne problemy młodzieży;
- spotkania i prelekcje z osobami z zewnątrz;
- spotkania z ciekawymi osobami;
- warsztaty z wychowawcami z wykorzystaniem filmów przedstawiających skutki uzależnień i przemocy oraz uwrażliwianie na konieczność mówienia o tym ze względu na możliwość skutecznej pomocy;
- wzorowe podejście nauczycieli (dobry przykład płynący od nauczycieli);
- udział w wolontariacie;
- udział w kołach zainteresowań;
- indywidualne rozmowy z psychologiem, pedagogiem;
- filmy, projekty, prezentacje, edukacja filmowa;
- ćwiczenia w zespołach klasowych;
- programy multimedialne;
- spotkania z policjantami;
- bajka terapeutyczna;
- szkolenia ze specjalistami, którzy przedstawiają konkretne działania i rozwiązania;
- świadomość kary, konsekwencji;
- kształtowanie u uczniów postaw asertywnych;
- rozmowa.

Na podstawie przeprowadzonych badań, wniosków i spostrzeżeń z działalności dydaktyczno-wychowawczej i opiekuńczej nauczycieli, a także z indywidualnych rozmów z uczniami, rodzicami i nauczycielami ustalono czynniki chroniące i czynniki ryzyka, które stanowią podstawę do wyznaczania celów i zadań wychowawczo–profilaktycznych w szkole.

Czynniki chroniące:

Są to właściwości indywidualne, cechy bliskiego otoczenia społecznego oraz środowiska, które poprawiają zdrowie i powodują lepsze funkcjonowanie jednostki.

Badane czynniki chroniące:

1. CZYNNIKI INDYWIDUALNE

- odporność na stres;
- wysoka samoocena spowodowana sukcesami, osiągnięciami;
- dobry kontakt uczniów z rówieśnikami;
- wzajemna, sprawna komunikacja.

2. CZYNNIKI RODZINNE

- bardzo dobry kontakt uczniów z rodzicami;
- poczucie bezpieczeństwa w domu;
- częste spędzanie wspólnych chwil w gronie rodzinnym np. wycieczki, czytanie książek, uprawianie sportu;
- docenienie wartości tj: miłość, rodzina, prawda i bezpieczeństwo;
- zaangażowanie rodziców w sprawy dziecka.

3. CZYNNIKI SZKOLNE

- wsparcie nauczycieli, pozytywne relacje z nauczycielami;
- wzajemna pomoc koleżeńska;
- zaangażowanie w życie szkoły;
- umiejętność pracy w grupie;
- poczucie bezpieczeństwa;
- poczucie przynależności do społeczności klasowej;
- integracja uczniów z zespołem klasowym;
- pogadanki z wychowawcą;
- zajęcia ze specjalistami szkolnymi i pozaszkolnymi;
- znajomość i przestrzeganie zasad obowiązujących w szkole.

4. CZYNNIKI SPOŁECZNE

- posiadanie przez uczniów zainteresowań i ich rozwijanie;
- sprawność i aktywność fizyczna uczniów;
- udział dziecka w zajęciach pozalekcyjnych np. wolontariat, koła zainteresowań.

5. CZYNNIKI ŚRODOWISKOWE

- zaangażowanie w konstruktywną działalność (dostęp do klubów młodzieżowych, klubów sportowych, wolontariat),
- przyjazne i bezpieczne sąsiedztwo (dostęp do ośrodków rekreacji, klubów, poradni, ośrodków interwencji kryzysowej),
- obecność wspierających, mądrych dorosłych (mentorów, wychowawców, trenerów, itp.)
- przynależność do organizacji pozaszkolnych.

Czynniki ryzyka:

To cechy związane ze środowiskiem rodzinnym, szkolnym, społecznym, a także z indywidualnymi cechami jednostki. Mają one związek z występowaniem zachowań

1. CECHY INDYWIDUALNE JEDNOSTKI

- nadmierne korzystanie z urządzeń z dostępem do internetu;
- brak motywacji do nauki;
- niska frekwencja;
- spóźnienia na lekcje;
- stosowanie agresji słownej;
- niskie poczucie własnej wartości spowodowane między innymi brakiem akceptacji rówieśniczej, trudnościami edukacyjnymi;
- brak zaangażowania ze strony uczniów;
- niska odporność psychiczna uczniów;
- brak wzajemnego szacunku.

2. CZYNNIKI RODZINNE

- zakłócone relacje więzi rodzinnych np. rozwód, separacja rodziców;
- rozluźniona relacja rodzic-dziecko;
- niewystarczająca ilość czasu spędzana z rodziną;
- niewystarczająca ilość czasu przeznaczona na rozmowy na ważne dla dzieci tematy.

3. CZYNNIKI SZKOLNE

- negatywny stosunek do szkoły spowodowany przeciążeniem nauką;
- problemy w nawiązywaniu relacji z rówieśnikami z powodu np. bariery komunikacyjnej;
- niewystarczająca baza lokalowa do realizacji zajęć z WF-u;
- zbyt duży hałas na terenie szkoły w trakcie przerw;
- słaba integracja zespołu klasowego;
- zatłoczone toalety uniemożliwiające swobodne korzystanie;
- wypalenie zawodowe nauczycieli;
- niska dyscyplina na lekcjach;
- brak wyrozumiałości wśród nauczycieli.

4. CZYNNIKI SPOŁECZNE ZWIĄZANE Z INTERNETEM

- nadmierne korzystanie z urządzeń elektronicznych;
- zagrożenia związane z negatywnym przekazem medialnym (akty przemocy, agresja, reklamy alkoholu itp.);
- uzależnienie od Internetu, komputera, telefonu;

- zły wpływ youtuberów (zaburzone wzorce i wartości);
- cyberprzemoc; hejt w internecie;
- łatwy dostęp do treści niedozwolonych.

5. CZYNNIKI ŚRODOWISKOWE

- depresja i samookaleczenia;
- łatwy dostęp do substancji psychoaktywnych;
- negatywne wzorce wśród kolegów i koleżanek;
- brak odpowiednich wzorców i autorytetów.

IX. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Program Wychowawczo-Profilaktyczny Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 4 im. E.J. Jerzmanowskiego w Wieliczce uzupełniają i uszczegółwiają następujące dokumenty:

- Statut Szkoły,
- Regulamin Samorządu Uczniowskiego,
- Plan Pracy Szkoły,
- Standardy Ochrony Małoletnich.

Program wychowawczo–profilaktyczny jest otwarty, może być modyfikowany w trakcie realizacji, zgodnie z potrzebami środowiska.

Rekomendacje:

W roku szkolnym 2024/2025 należy wdrażać działania wychowawczo–profilaktyczne, których celem będzie prowadzenie edukacji obywatelskiej i prozdrowotnej, rozwijanie kompetencji emocjonalno-społecznych oraz umiejętności zawodowych i uczenia się przez całe życie.

Wartość zdrowia fizycznego i psychicznego, umiejętności psychospołeczne, bezpieczeństwo w świecie cyfrowym – to kluczowe elementy programu wychowawczo–profilaktycznego szkoły. Mając powyższe na uwadze zaleca się:

- kształtowanie zachowań prozdrowotnych, naukę udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej,
- rozwijanie sprawności fizycznej i nawyku aktywności fizycznej,
- kształtowanie postaw obywatelskich i patriotycznych, odpowiedzialności za region i ojczyznę,
- prowadzenie edukacji dla bezpieczeństwa,
- wspieranie dobrostanu dzieci i młodzieży, ich zdrowia psychicznego,

- rozwijanie u uczniów empatii i wrażliwości na potrzeby innych,
- kształtowanie u nauczycieli umiejętności pracy z zróżnicowanym zespołem w celu podnoszenia jakości edukacji włączającej i integracyjnej,
- wspieranie rozwoju umiejętności cyfrowych u uczniów i nauczycieli ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnych w internecie,
- kształtowanie u nauczycieli umiejętności poprawnego metodycznie wykorzystywania narzędzi i materiałów dostępnych w sieci, w szczególności opartych na sztucznej inteligencji i korzystania z zasobów Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej,
- wspierania rozwoju umiejętności zawodowych i uczenia się przez całe życie,
- udzielanie wsparcia pedagogiczno-psychologicznego uczniom z doświadczeniem migracyjnym,
- podtrzymywanie sprawdzonych, skutecznych i ciekawych metod i form pracy w dziedzinie wychowawczej przez wszystkich nauczycieli,
- budowanie dobrych relacji dziecko – rodzice, tworzących kapitał życiowy i wzmacniających odporność psychiczną dzieci i młodzieży,
- wspieranie kompetencji wychowawczych rodziców poprzez ich pedagogizację prowadzoną podczas zebrań klasowych ze szczególnym naciskiem na obszar zdrowia psychicznego i fizycznego dzieci,
- pomoc rodzicom w rozwiązywaniu trudnych sytuacji szkolnych i rodzinnych,
- prowadzenie różnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów adekwatnych do potrzeb,
- budowanie przyjaznego klimatu społecznego w klasie i szkole,
- reagowanie na wszelkie przejawy agresji, szczególnie słownej,
- wzmacnianie postaw koleżeńskich opartych na pomocy, życzliwości, uczciwości,
- rozwijanie zainteresowań i pasji uczniów poprzez przygotowanie oferty zajęć dodatkowych,
- w ramach prowadzonego szkolnego projektu “Uczniowie są aktywni” szczególne zwracanie uwagi na aktywności zespołowe uczniów,
- prowadzenie w klasach zajęć wzmacniających postawy przeciwne zażywaniu środków odurzających oraz innym zagrożeniom cywilizacyjnym,
- promowanie wśród uczniów zachowania bez przemocy w szczególności słownej, również w świecie cyfrowym poprzez ocenianie na bieżąco zachowań uczniów w różnych obszarach życia szkoły,

- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa uczniów w wybranych miejscach w szkole (szatnie WF-u, toalety, korytarze podczas przerw) poprzez adekwatne dostosowanie dyżurów nauczycielskich podczas przerw,
- systematyczne prowadzenie rekomendowanych programów profilaktycznych,
- zachęcanie wychowawców do zdobywania nowych kompetencji i wiedzy na temat profilaktyki pozytywnej.

Plan działań wychowawczo–profilaktycznych stanowi Załącznik nr 1 do Programu Wychowawczo-Profilaktycznego Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 4 im. E.J. Jerzmanowskiego w Wieliczce.

**PROGRAM WYCHOWAWCZO–PROFILAKTYCZNY SZKOŁY PODSTAWOWEJ
Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI NR 4 IM. E.J. JERZMANOWSKIEGO
W WIELICZCE**

- przyjęto uchwałą Rady Pedagogicznej w dniu 25.09.2024
- przyjęto uchwałą Rady Rodziców w dniu 25.09.2024
- w porozumieniu z Samorządem Uczniowskim w dniu 27.09.2024

Rada Rodziców

Przewodnicząca Rady
Rodziców – p. Aneta Cekiera

Rada Pedagogiczna

Dyrektor Szkoły
p. Agnieszka Myślak

Samorząd Uczniowski

Przewodniczący SU
uczeń – Jakub Gałek